

Nr 572

Av herr Larsson i Borrbby, om inrättande vid lantbrukshögskolans trädgårdssektion i Alnarp av en professur i prydnadsväxtodling

(Lika lydande med motion nr 378 i Första kammaren)

I de likalydande motionerna I: 611 och II: 703 år 1961 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 69 hemställdes bl. a. om en skyndsam prövning av frågan om inrättandet av självständiga institutioner för köksväxtodling och prydnadsväxtodling vid lantbrukshögskolans trädgårdssektion i Alnarp. Över motionen anförde jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 26 s. 13 »att en enda professor knappast torde kunna samtidigt behärska och svara för den vetenskapliga verksamheten inom två så stora och så pass vitt skilda ämnesområden som köksväxtodling och prydnadsväxtodling. Skäl talar därför för att dessa båda ämnesområden företrädas av var sin kvalificerad forskare. Huruvida de båda ämnesområdena skall falla under var sin institution eller ingå i en gemensam institution bör enligt utskottets mening närmare prövas i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1962/63.» Under nionde huvudtiteln i årets statsverksproposition ansluter sig jordbruksministern till uppfattningen att ämnesområdena köksväxtodling och prydnadsväxtodling skall företrädas av var sin kvalificerad forskare och föreslår i enlighet därmed inrättandet av en laboratorbefattning vid institutionen för köksväxt- och prydnadsväxtodling. Ingenting anges om vilket ämnesområde professorn respektive laboratorn skall företräda, men av högskolestyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1962/63 framgår att den tidigare beslutade professorsbefattningen skulle inrättas i köksväxtodling och att således den föreslagna nya forskarbefattningen skulle inrättas i ämnet prydnadsväxtodling.

Det är utan tvivel mycket värdefullt att en ny forskarbefattning tillkommer vid lantbrukshögskolans trädgårdssektion, men det synes svårt att förstå varför prydnadsväxtodlingen, som dock är den ekonomiskt viktigaste grenen inom svensk trädgårdsodling, skall bli sämst tillgodosedd i fråga om resurser för högre undervisning, forsknings- och försöksverksamhet. För belysning av prydnadsväxtodlingens ekonomiska betydelse inom den förvärvsmässiga trädgårdsodlingen anföres här en sammanställning av resultaten från en av Trädgårdsekonomiska byrån, Alnarp, med hjälp av bensinskatte-restitutionsmedel genomförd inventering av odlingen inom de viktigaste produktionsområdena i landet.

Län	Handelsträdgårdar					Fruktodlingar			Fältmässig odl. av köksväxter o. bär		
	Areal i ha					Ant. odl.	Areal ha	Värde 1 000:—	Ant. odl.	Areal ha	Värde 1 000:—
	Ant. odl.	Växt-hus	Bänkg.	Fril.	Värde 1 000:—						
Malmöhus	742	170	14	1 290	60 114	102	655	3 362	868	2 382	8 987
Kristianstad	241	34	4	286	14 040	611	2 374	11 259	737	941	3 349
Kalmar	107	6,5	2,3	102	5 074	+	83	162	+688	1 099	3 086
Östergötland	268	14,7	8,8	365	11 104	+	49	115	+ 50	43	184
Gotland	27	1,7	0,5	30	1 092	+	73	164	+ 27	40	215
Stockh.-omr.	692	50	25	649	36 293	+	319	642	+219	321	1 661
Halland	193	19	4,6	152	11 246	+	101	336	+184	150	844
Gtb. o. Bohus	249	21	5,8	166	13 147	+	37	95	+208	187	1 098
S:a Älvsborg	147	12,5	4,2	62	9 434	+	0,5	1	+ 12	10	39
Blekinge (prel.)	102	10,5	2,6	124	3 932	+	122	391	+174	73	463
Skaraborg (prel.)	202	10,2	4,6	219	6 869	+	108,5	393	+304	151	1 101
Örebro (prel.)	128	6,2	2,8	92	4 489	+	2	7	+173	144	1 427
Jönköping (prel.)	85	5,7	2,3	130	4 489	+	93,2	538	+ 47	21	99
Gävleborg (prel.)	99	6,2	3,1	104	5 587	+	—	—	+311	97	668

+ Åtskillnad mellan fruktodlare och odlare av köksväxter och bär på friland har ej gjorts annat än i Malmöhus och Kristianstads län.

De i tabellen angivna uppgifterna är till en del baserade på undersökningar som utfördes för fem år sedan, och det kan därför antagas att de sammanlagda produktionsvärdena f. n. ligger avsevärt högre. Det bör uppmärksammas att även utanför de angivna områdena bedrivs en omfattande trädgårdsodling, men där så gott som enbart i handelsträdgårdar. Även med de svagheter som således kan vidlåda sammanställningen ger den dock en god vägledning angående proportionerna mellan de olika produktionsgrenarna. Den angivna produktionen i handelsträdgårdarna torde till ca 3/4 avse prydnadsväxtodling, vartill kommer att den odling i handelsträdgårdar som ligger utanför de i sammanställningen medtagna områdena är så gott som helt inriktad på prydnadsväxter. I de angivna uppgifterna för fältmässig köksväxtodling ingår även bärodling, vars produktionsvärde torde kunna uppskattas till 4—5 miljoner kr. Odlingen av köksväxter och bär till konservindustrien är ej medtagen i inventeringarna, men värdet av denna produktion torde kunna uppskattas till ca 50 milj. kronor.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter får det anses förvånande att prydnadsväxtodlingen skall ställas i sämre ställning i den statliga forsknings- och försöksverksamheten än övriga produktionsgrenar. Det har visserligen även tidigare varit så, men det borde vara naturligt att omfattningen av det statliga engagemanget på detta område någorlunda följer utvecklingen inom den förvärvsmässigt bedrivna trädgårdsodlingen och således kan möta de mest angelägna önskemålen om forsknings- och försöksinsatser. En sådan följsamhet kan i hög grad bidra till att ge näringen utvecklingsmöjligheter och utgöra ett välbehövt stöd i den rationaliseringsprocess, som just för närvarande försiggår under trycket av en allt hårdare utländsk konkurrens.

I samband med prydnadsväxtodlingens ekonomiska betydelse bör också framhållas de mycket stora värden som anslagen till de kommunala park- och kyrkogårdsförvaltningarna representerar. På detta område finns också stora forsknings- och försöksuppgifter, bl. a. rörande växtodlingsproblem med prydnadsbuskar och träd, ett- och fleråriga blomsterväxter samt inte minst gräsmattor. Även detta är ett mycket viktigt område som inte får försummas.

I intet annat fall när det gäller statligt stöd åt trädgårdsnäringen, såsom rationaliseringshjälp, stöd åt auktionshallar eller liknande, tillämpas någon diskriminering för prydnadsväxtodlingen i förhållande till andra produktionsgrenar. Så bör ej heller vara fallet beträffande högre undervisning, forsknings- och försöksverksamhet. Jag anser det därför självklart att denna gren inom trädgårdsnäringen bör erhålla minst samma resurser som de båda övriga grenarna. För att möjliggöra detta bör åtminstone den åtgärden vidtagas, att en professur inrättas också i prydnadsväxtodling.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte medge inrättandet av en professur i prydnadsväxtodling vid lantbrukshögskolans trädgårdssektion i Alnarp den 1 juli 1963.

Stockholm den 26 januari 1962

Einar Larsson

i Borrby